

חות במדינות המפרץ הפרסי המתפתחות, אך חזר לעוג'ה. יש לי אבא זקן. אני בן יחיד. הייתי חייב לחזור. היום הוא מת גורר ביריחו העיר. הוא בעל סוכנות אמר ריקאית לתרופות ומשווק את תוצרתה בכל רחבי הגדה. רצועת-עזה וגם בבתי מרקחת בתל-אביב ובירושלים. לעוג'ה הוא מגיע פעמיים בשבוע. אביו הוא בעל חנות המכולת היחידה במקום. יש בה רק מוצרי צריכה הכרחיים. אין כל מותרות. בימים אלה מביאים מיריחו את שלושת ארגוני העגבניות שצורכים בני הכפר במשך שלוש שנה ימים. לכפר אין עגבניות למאכל. למי רות שכמה מאות דונמים נזרעו בעגבניות.

מטרים, נוהג לדבר במקומו. לאט לאט נגמרו החיים. אומר הגבר הלבוש ג'ל-ביה מסורתית ולראשו כפיה. לאט לאט הכל התייבש, הכל נובל, הכל הולך. נשאר רק מוות בכפר שלי. עיניו דומעות כשהוא מתאר את הכפר. הוא נכנס לחנות ומסרב לצאת. הוא מתבייש בגבר בן כהן. אמרים בצחוק מבוויש הנערים ה' מטיילים על הכביש. כביש הביקעה שחור זה את עוג'ה לרוחבה. אבל היום כל הגברים בוכים. גם אבא שלי. מוסיף מח' מוד עבדאללה עטיר, בחור בן 19, העוסק בריצוף בתי משואה.

„איך לא יצאו העיניים?”

יאד חושש מלהביע את הדיעה הי רוחתה כאילו הוטו מימי הבאר למי רת השקייית שדות ייטב ונערך. הוא מחפש דרכים הגיוניות יותר ומרדניות פחות. זה לא התחיל עכשיו, זה כבר שנתיים שיש כצורת גדולה. גם בתורף לא היו מספיק גשמים. השדות נחלשו כבר אז. ביקשו כבר אז עזרה, לא קיבלו. האנשים אומ-

אותם שיכלו להרשות לעצמם עזבו את הכפר. הם נסעו לחיות בשכם, רמאללה או אל-בירה. נעלו את הבתים והלכו. לא היה צורך לשמור על השדות ועל מטעי הבגנות — הם כבר לא היו. אני חושב שהם יצ' טרכו לחזור. אומר זיאד נוסיבה. תת-חיל שנת הלימודים. כל אותם אלף וחמש מאות האנשים שעזבו יחזרו. הגברים ייצ' או לעבוד כערים של ישראל. או אולי יעב' דו במטעים המשגשים של ייטב ונערך. שם, אצל השכנים שלנו, יש משום מה הרבה מים. שם הכל ירוק. זיאד נחשב הבחור המשכיל ביותר ב' עוג'ה. לפני עשר שנים נשלח ללמוד רוק-

הכפר גווע

ממול להתיישבות ייטב שוכן, מאות בשנים, כפר ערבי, אל עוג'ה. חצי מתושביו הם פליטים שהגיעו אחרי מלחמת 1948. מאות מתושביו עזבו, אחרי שיבשו המים. שאר התושבים — עניים מכדי שיוכלו לעזוב.

נים. אנשים פחדו לשתות. מי ששתה הר' גיש רע. התברר בסוף כי החליטו להש' קות את השדות של ייטב במים עם תר' פות. אותו צינור עובר דרכינו. הדבר נמשך חודש ימים. התושבים, המעטים ש' נותרו והעניים מבני המקום, שכרו טנדר' רים מובילי מיכליות. החלו נסיעות של הנהגים המקומיים ליריחו להבאת מים. כל מיכלית עלתה 400 לירות ישראליות. התושבים שילמו מכיסם. היה כסף רק למים עבור בני-אדם. בעלי העדר, כמה כבשים ותיש אחד, הסכו מפיהם ונתנו לבעלי-החיים. „הרי בלעדיהם נמות, אר מר ג'מל. „אחר-כך הכל היה בסדר. עכ' שיו יש מים. הם חמים מאד, אבל יש מים כשביל לשתות. זה טוב.”

אביו של ג'מל, הוא איש זקן וחולה. ג'מל הוא בנו הבכור. לאב היה שטח אר' מה קטן שבו גידל חצילים. כבר לפני שלושה חודשים יבש השדה לחלוטין. ה' אב המיואש התיישב בביתו ולא הסכים לצאת. ג'מל התחיל לפרנס את המימשחה בת 11 הנפשות. הוא עובד בחברת בניה ומשתכר 156 לירות עבור יום עבודה. התושבים מוכנים לתת את מכסיהם האפשריות הכספיות שבידיהם כדי לה' צוב בארות, תחת אלה שיבשו. המימשל מסרב. באחד מבתי הכפר נשמע רעש של מכונת שאיבה. בעל הבית הביא אותה כבר ב-1946. כחמישה אנשים אחרים ביקשו אישורים להביא על השכונם ה' פרטי, מכונות לשאיבה ולחציבת באר. המימשל אסר.

„אני לא מבין למה מרגיזים ומכאיבים לנו.” אומר נער בן שמונה, כשהוא מת' פנה מנשיאת שני הדליים המימשחתיים. „אני לא מבין כלום. לא יודע מה רוצים. למה אין לכבשים מים? למה אין בגנות? למה אמא בוכה כלילה?”

מעט מול מעט המטע שגווע, בקידמת התמו' נה, הוא מעט הבגנות, לשעבר, של עוג'ה. ברקע, המטע הפורח והמשגשג של ייטב. „איזה אלו' היהודי או מוסלמי, היה מקבל את זה?” שואלים בני עוג'ה. „ואתם רוצים שנאבה את השכנים שלנו.” בייטב ונערך חפרו בארות. הם היטו את המים התוקרקים וגרמו ליובש בעוג'ה.

רים שזה בגלל ייטב ונערך. אני לא יודע. אולי, אולי הם חפרו בארות מלאכותיים תת-קרקעיים וכל המים של הארות של עוג'ה עברו אליהם. לא יודע. באמת לא מבין בזה.”

העובדות בשטח קיימות. השדות של עיר ג'ה קמלים. אין מטעים יש רק גועים יב' שים. זאילו ממול, 30 מטרים מאחרוני ה' עצים היבשים, צומחים להם. ירוקים ר' עבותים, מטעי-הבגנות של קיבוץ ייטב. זה מול זה. „כאן יש מוות, ממול מתחילים החיים.” אומר עומר מוחמד עובד המכר' לת המקומית. „איך לא יכאב הלב. איך לא יצאו לנו העיניים? אתם רוצים שנאבה את היהודים. איך? שיבואו אנשים ויגידו לנו איך לחשוב אחרת. איזה אלוהים, יהודי או מוסלמי היה מקבל את זה?”

התושבים פנו בבקשה לתפור בארות. המימשל סרב. שלחו להם נציגים ממישרד' החקלאות, אלה החליטו לעזור, והרכיבו שני ברזי שתיה. אחד בעוג'ה עילית, ש' משמאל לכביש, השני בעוג'ה תחתית — מימין לכביש. כל ברז מים משרת 1,600 נפשות. ומותיר לכבשים ולפרות הבודדות שמסתובבות בכפר הגווע.

„אם לא היו באים ממקורות, היו ה' עניים מתים מצמא.” אומר בנו של המוכ' תר. „העשירים יכולים להסתדר. אבל ה' עניים, הפליטים, הכבאי ירחם עליהם.”

לפני חודש השתנה טעמם של המים. „הם היו חמים מאד.” אומר בחור בן 17, ג'מל חלף, „אבל היה בהם ריח וטעם משו'

מים על חמורים הנשים מגיעות אל הברז שהציבה חברת מקורות ומעמיסות על החמורים נאדות מלאי מים. „אני שוחה רק פעם ביום, עלייד הברז. אחר כך כבר לא נשאר לי. יש בעל, ילדים וכבשים.”

עד כה הגיעו המים לפני כמה חודשים, אומר מחמוד עבדאללה עטיר, „עכשיו אין כמעט כלום.”